

INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING
ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI

Eshnayeve Feruza Qarshiyevna

Samarqand davlat chet tillar instituti

akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

e-mail:eshnayevef@gmail.com

tel.raqami:+998906002487

Annotatsiya-mazkur maqolada innovatsion pedagogik texnologiyalarning mazmun-mohiyati, ularning ta'lim jarayonidagi tutgan o'рни va pedagogik ahamiyati atroflicha tahlil qilingan. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etilgan ta'limning o'quvchilar shaxsini rivojlantirishdagi roli, ta'lim sifatiga ta'siri hamda o'qituvchi faoliyatini takomillashtirishdagi ahamiyati yoritilgan. Zamonaviy interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli va masofaviy ta'lim shakllarining samaradorligi ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: innovatsiya, pedagogik texnologiya, ta'lim sifati, interfaol metodlar, raqamli ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv.

Hozirgi globallashuv, axborotlashuv va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda ta'lim tizimi oldiga mutlaqo yangi vazifalar qo'yilmoqda. Jamiyat taraqqiyoti bevosita ta'lim sifatiga bog'liq bo'lib, bu jarayonda innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'рни beqiyosdir. Endilikda ta'lim jarayoni faqat tayyor bilimlarni yetkazish emas, balki shaxsni har tomonlama rivojlantirish, mustaqil fikrlovchi, ijodkor va raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashga qaratilmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasini isloh qilish bo'yicha olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlar zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etishni taqozo etmoqda. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun va davlat ta'lim

standartlarida ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlardan foydalanish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish muhim vazifa sifatida belgilangan.

Shu sababli innovatsion pedagogik texnologiyalarning nazariy asoslarini o'rganish, ularning ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyatini tahlil qilish dolzarb masala hisoblanadi.

“Innovatsiya” tushunchasi pedagogika faniga nisbatan yangi g'oya, metod, vosita va texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etish orqali uning samaradorligini oshirishni anglatadi. Pedagogik texnologiya esa o'qitish va tarbiyalash jarayonini aniq maqsad asosida loyihalash, tashkil etish va boshqarish tizimidir. Innovatsion pedagogik texnologiyalar an'anaviy ta'limdan farqli ravishda:

- o'quvchini ta'lim jarayonining markaziga qo'yadi;
- bilimlarni tayyor holda berishni emas, ularni mustaqil egallashni ta'minlaydi;
- o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida hamkorlik muhitini yaratadi.

Pedagogik texnologiyalarning innovatsionligi ularning yangiligi, samaradorligi va natijaviyligi bilan belgilanadi. Bunda o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlari, qiziqishlari va ehtiyojlari inobatga olinadi.

Bugungi kunda jamiyatga oddiy ijrochi emas, balki:

- mustaqil qaror qabul qila oladigan,
- tanqidiy fikrlaydigan,
- yangi g'oyalarga ochiq,
- zamonaviy texnologiyalarni puxta egallagan mutaxassislar zarur.

An'anaviy ta'lim bu ehtiyojlarni to'liq qondira olmaydi. Shu bois innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish zarurati yuzaga keladi. Ular ta'lim jarayonini jonlantirib, o'quvchilarning bilimga bo'lgan qiziqishini oshiradi va o'zlashtirish darajasini sezilarli ravishda yaxshilaydi. Innovatsion yondashuvlar ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan, kompetensiyaga

asoslangan va natijaga qaratilgan tizimga aylantiradi. Interfaol metodlar o'quvchilarni dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi. Bunday metodlarga "Aqliy hujum", "Bumerang", "Klaster", "INSERT", "Munozara", "Rol o'ynash" texnologiyalari kiradi. Ushbu metodlar:

- mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi;
- o'quvchilarning nutq madaniyatini oshiradi;
- jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

AKT vositalari ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Kompyuter texnologiyalari, elektron darsliklar, onlayn platformalar va virtual laboratoriyalar ta'limni yanada samarali qiladi. Ayniqsa, masofaviy ta'lim shakli ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Muammoli ta'lim o'quvchilarda muammoli vaziyatlarni tahlil qilish va yechim topish ko'nikmasini shakllantiradi. Loyihaviy ta'lim esa nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar o'qituvchidan doimiy izlanish, kreativ yondashuv va kasbiy rivojlanishni talab etadi. O'qituvchi endilikda:

- bilim beruvchi emas, balki yo'naltiruvchi;
- nazorat qiluvchi emas, balki hamkor;
- buyruq beruvchi emas, balki maslahat beruvchi rolini bajaradi.

Bu esa pedagogning kasbiy kompetensiyasini oshiradi va ta'lim sifatini yaxshilaydi.

Innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim:

- bilimlarning mustahkam o'zlashtirilishini;
- o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlanishini;
- ta'lim natijalarining barqarorligini ta'minlaydi.

Natijada ta'lim sifati oshib, zamonaviy talablarga javob beradigan shaxslar shakllanadi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ular ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarni mustaqil va ijodiy fikrlashga o'rgatish hamda

raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Innovatsion yondashuvlarni ta'lim jarayoniga keng joriy etish ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Yo'ldoshev J.G'. **Pedagogik texnologiyalar asoslari.** – Toshkent, 2015.
2. Sayidahmedov N.S. **Yangi pedagogik texnologiyalar.** – Toshkent, 2016.
3. Karimov I.A. **Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.** – Toshkent, 2008.
4. O'zbekiston Respublikasi **“Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni.**
5. Zamonaviy pedagogika va ta'lim texnologiyalariga oid ilmiy maqolalar.

